

C83 – FIN5

VLAAMS PARLEMENT

Zitting 2007-2008

11 december 2007

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR ALGEMEEN BELEID, FINANCIËN EN BEGROTING

INHOUD

Vraag om uitleg van de heer Koen Van den Heuvel tot de heer Dirk Van Mechelen, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Financiën en Begroting en Ruimtelijke Ordening, over de afbouw van de onroerende voorheffing op materieel en outillage

1

Waarnemend voorzitter: de heer Erik Matthijs

Vraag om uitleg van de heer Koen Van den Heuvel tot de heer Dirk Van Mechelen, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Financiën en Begroting en Ruimtelijke Ordening, over de afbouw van de onroerende voorheffing op materieel en outillage

De voorzitter: De heer Van den Heuvel heeft het woord.

De heer Koen Van den Heuvel: Mijnheer de minister, geachte collega's, mijn vraag houdt verband met het zogenaamde fiscaal pact tussen de Vlaamse Regering en de gemeentebesturen. Sinds een aantal weken zijn hierover heel wat woorden uitgesproken en geschreven.

Mijn vraag is een vraag om verduidelijking. Minister Keulen heeft vorige woensdag al geprobeerd om antwoorden te formuleren op een aantal vragen. We hebben het definitieve antwoord intussen gekregen. Deze vraag gaat echter over een deelaspect van het fiscaal pact, namelijk de afbouw van de onroerende voorheffing op materieel en outillage.

Dat idee bestond al bij de paarse coalitie en kwam aan bod op de ondernemersconferentie in 2003. In het regeerakkoord vinden we er weinig of niets over terug. Maar in het begin van het werkjaar 2005 hebt u het idee gelanceerd in een publicatie van Voka. Daarin stelt u dat een en ander een discriminatie inhoudt tussen greenfields en brownfields, want op greenfields – echte nieuwe industrieterreinen – wordt die voorheffing niet meer geheven.

– *De heer Jaak Gabriëls treedt als voorzitter op.*

Op 4 oktober 2005 stelde ik de minister hierover al een vraag (*Hand.* VI. Parl. 2005-06, nr.C-8, p.4). Dat is intussen al meer dan twee jaar geleden. Ik vroeg toen ook naar de juiste modaliteiten en naar de kostprijs voor de Vlaamse gemeenten. Twee en een half jaar verder zien we dat dit voorstel opnieuw deel uitmaakt van het fiscaal pact om de redenen die we kennen, namelijk dat eenzelfde investering afhankelijk van waar ze gebeurt – op een greenfield of een al bestaand industrieterrein – al dan niet belast wordt. Ik denk dat er veel voor te zeggen valt om daar komaf mee te maken.

In de persmededeling staat dat u die één op één zult compenseren, wat natuurlijk heel goed is. U raamt de kosten voor de Vlaamse overheid op ongeveer 15 miljoen euro, jaarlijks aangroeiend met 15 miljoen euro tot 75 miljoen euro waarna het effect zal worden geëvalueerd. Dat zijn de gegevens waar wij als nederig parlementslid over beschikken.

Ik zou graag toch meer uitleg krijgen. Ik weet dat het misschien voorbarig is omdat het fiscaal pact nog onderhandeld moet worden met de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG), maar naar mijn gevoel zal het veeleer gaan over de forfaitaire huisvuilbelasting dan over de één-op-één-compensatie voor de afbouw van de onroerende voorheffing op materieel en outillage.

Mijnheer de minister, wat zijn de modaliteiten van die afbouw? Hoe komt u aan 15 miljoen euro? In 2005 sprak u over 20 miljoen euro. Is 15 miljoen euro een geactualiseerd cijfer? Het is een neerwaartse herziening. Hoe zal de compensatie berekend worden? Elke gemeente heeft zijn eigen tarief. Dat kan variëren van 1.000 tot 1.500 en zelfs tot 1.700 opcentiemen. Zal men die één-op-één-compensatie baseren op het tarief van de gemeente zelf of gebruikt men bijvoorbeeld het Vlaamse gemiddelde dat rond de 1.320 schommelt? Wat zal er in 2013 gebeuren? Die vraag is natuurlijk nu moeilijk te beantwoorden, maar ik wil vooral de bezorgdheid uitdrukken van heel wat gemeentebesturen die zich vragen hoelang die compensatie loopt en wat er daarna zal gebeuren. Voor sommige gemeenten gaat het om 5 tot 6 procent van hun totale inkomsten. Het zou heel vervelend zijn als dit deel in 2013 zou wegvallen.

De lokale besturen vragen dus naar de continuïteit. Ze zijn een beetje wantrouwig geworden omdat ze altijd aangemoedigd worden om zaken op te starten. De eerste jaren krijgen ze subsidies, maar na drie jaar stelt de federale of de Vlaamse overheid dat de schitterende leerlingen het nu wel zelf kunnen financieren. Mijn bezorgdheid is misschien onterecht. Ik weet dat de machtige Vlaamse steden Antwerpen en Gent hier belang bij hebben. Deze oude steden zijn immers industriële groeipolen, en voor hen betekent de onroerende voorheffing op materieel en outillage een belangrijke bron van inkomsten.

Mijn laatste vraag stel ik enkel uit nieuwsgierigheid. Ik heb her en der gelezen dat onze zuiderburen de afschaffing van de gemeentebelastingen op een fantastische manier aanpakken. Hoe verhoudt de beslissing van de Vlaamse overheid zich tot de maatregelen die in het Marshallplan van de Waalse overheid zijn opgenomen?

De voorzitter: De heer Boutsen heeft het woord.

De heer Thieu Boutsen: Mijnheer de voorzitter, ik zou graag wat verduidelijking krijgen.

Deze ochtend heb ik de burgemeester van Maasmechelen horen verklaren dat zijn gemeente op dezelfde

wijze als de grootsteden moet worden gefinancierd. Hij meent dat Maasmechelen bijna een grootstad is. Minister Keulen zou Maasmechelen gisteren zelfs hebben bezocht om overleg te plegen over dit onderwerp.

Mijnheer de minister, hoe groot is de kans dat een nieuw plan voor de financiering van de gemeenten zal worden opgesteld?

De voorzitter: De vraag van de heer Boutsen heeft eigenlijk betrekking op de bevoegdheden van de minister van Binnenlands Bestuur. We hebben het hier eigenlijk over de vraag om uitleg van de heer Van Den Heuvel. We zullen wel merken in welke mate de minister zich geroepen voelt om op de vraag van de heer Boutsen te antwoorden.

De heer Thieu Boutsen: Mijns inziens gaat het hier toch om een gerichte vraag aan de minister van Financiën. Uiteindelijk komt het geld veeleer van de minister van Financiën dan van de minister van Binnenlands Bestuur. Het staat de minister vrij mijn vraag al dan niet te beantwoorden. Ik reken op zijn wijsheid.

De voorzitter: Aangezien we allemaal op de wijsheid van de minister rekenen, geef ik hem onmiddellijk de kans die te manifesteren.

Minister Van Mechelen heeft het woord.

Minister Dirk Van Mechelen: Mijnheer de voorzitter, met betrekking tot de vraag van de heer Boutsen kan ik duidelijk zijn. Het bedrag van meer dan 23 miljard euro dat de Vlaamse overheid jaarlijks uitgeeft, komt niet van mij, maar van de belastingbetaler. We proberen dat geld naar godsvrucht en vermogen te verdelen.

De evaluatie van het Gemeentefonds zal in het najaar van 2008 plaatsvinden. Het is mogelijk dat de minister van Binnenlands Bestuur in dit verband al bepaalde uitspraken heeft gedaan. De evaluatie is in elk geval voor het najaar van 2008 gepland.

Wat de vraag om uitleg van de heer Van Den Heuvel betreft, verwijs ik in eerste instantie naar het antwoord dat ik in 2005 op zijn eerdere vraag om uitleg heb gegeven (*Hand. VI. Parl. 2005-06, nr.C-8, p.4*). Aangezien ik de bestaande regeling toen zeer gedetailleerd heb toegelicht, hoef ik dit vandaag niet te herhalen.

Ten aanzien van de Vlaamse volksvertegenwoordigers die minder met deze belasting vertrouwd zijn, vat ik de situatie even samen. Al het nieuw materieel en de nieuwe outillage op nieuwe percelen is volledig van onroerende voorheffing vrijgesteld. De belasting geldt echter nog wel voor materieel en outillage op bestaande percelen. Deze complexe regeling omvat een beruchte

minimumdrempel, met name het kadastraal inkomen op 1 januari 1998.

We willen de investeringen in materieel en in outillage op bestaande en op nieuwe percelen gelijkstellen. De toekenning van deze vrijstelling lijkt me een logische beslissing. Ze past in de reeds eerder toegekende lastenverlagingen. Het streven door middel van fiscale maatregelen bepaalde doelstellingen te bereiken, ligt aan de basis van het Vlaams beleid. Ik zal dit nu even toelichten.

Ik durf te stellen dat nieuw materieel en nieuwe outillage doorgaans energiezuiniger en milieuvriendelijker is. De modernisering van het productieapparaat leidt tot energiebesparingen en tot het gebruik van minder milieubelastende technieken. Deze maatregel hoort thuis binnen de Vlaamse inspanningen om de Kyoto-doelstellingen te bereiken.

De nieuwe machines zijn trouwens niet enkel energiezuiniger en milieuvriendelijker, ze zijn tevens veiliger voor de werknemers. Dit wordt wel eens over het hoofd gezien. Machines die zonder meer state of the art zijn, stellen ons in staat het aantal arbeidsongevallen te drukken. Dit draagt bij tot de algemene gezondheid.

Nieuw materieel en nieuwe outillage dragen tevens bij tot een verhoogde performantie en efficiëntie van de productieprocessen. Dit lijkt me geen luxe in Vlaanderen. Door de investeringen van bedrijven in nieuw materieel te ondersteunen, proberen we hun concurrentiepositie te handhaven. Deze maatregel kan het investeringsklimaat bevorderen. Dit kan op zijn beurt weer tot een toename van de tewerkstelling leiden.

Tot slot stelt deze maatregel ons in staat voor eens en voor altijd een streep te trekken onder een bestaande anomalie. We willen bedrijven vanuit de ruimtelijke ordening aanmoedigen om bestaande terreinen te vernieuwen en niet per se naar nieuwe bedrijventerreinen uit te wijken of fiscale ontwijkingsmechanismen op te zetten.

Ik ben dan ook blij dat we na heel wat jaren discussie – het idee is ongeveer acht jaar oud – dit idee samen met de collega's tot stand hebben kunnen brengen. We treden daarover nu in overleg met de VVSG om alle modaliteiten te bepalen.

Met de afbouw van de onroerende voorheffing op materieel en outillage wordt bedoeld dat deze heffing geleidelijk aan zal verdwijnen in de mate dat het bestaande materieel en outillage door nieuwere en modernere bedrijfsuitrusting wordt vervangen. Door de huidige regelgeving wordt deze heffing vandaag al zeer langzaam afgebouwd. In de mate dat het bestaande materieel en outillage verdwijnt, en dus niet wordt vervangen, krijgt men sowieso al een afbouw. Die

afbouw gaan we met deze nieuwe maatregel op een verantwoorde en zinvolle manier versnellen, waarbij we vooral positief willen inwerken in plaats van negatief.

Hoe komen we aan die 15 miljoen euro? Ik heb in het verleden inderdaad ooit gesproken over maximum 20 miljoen euro. We hebben een zo realistisch mogelijke inschatting gemaakt. Ik geef de brutocijfers. Het huidige totaal van ontvangsten is op dit ogenblik ongeveer 240 miljoen euro. Dat moeten we gebruiken als vertrekhypothese. We gaan uit van een periode van ongeveer tien jaar. De vraag rijst of we zomaar het volledige machinepark in aanmerking kunnen nemen voor die vernieuwingsinvesteringen op korte of middellange termijn. Ik denk van niet. Bijvoorbeeld grote raffinage-installaties in de haven van Antwerpen bij bedrijven zoals BASF, Bayer, Monsanto of Degussa hebben allemaal een vrij lange levenscyclus. Ze worden wel geregeld bijgesteld, maar uiteindelijk zijn dat installaties die over decennia worden afgeschreven. Een ander voorbeeld zijn de hoogovens bij Sidmar. Ze worden wel opgewaardeerd, maar de ovens als dusdanig die een vrij hoog kadastraal inkomen hebben, blijven behouden. Hetzelfde kan je zeggen in de autoassemblage. Vooral de installaties die in se een vrij hoog kadastraal inkomen hebben, worden op langere termijn afgeschreven, wat zich ook laat voelen in de berekening van de gedeerde inkomsten. Daarom gaan we ervan uit dat we van de 240 miljoen euro op korte en middellange termijn – dan praat ik over tien jaar – moeten rekenen op maximum 150 miljoen euro aan vervangingsinvesteringen.

Ten tweede moeten we inschatten tegen welk ritme deze investeringen zullen gebeuren. Zelf waren we uitgegaan van een vervangingsritme a rato van tien jaar, op een gespreide wijze. Daardoor komen we op 15 miljoen euro, zijnde 150 miljoen euro potentiële vervangingsinvesteringen die zijn gespreid over tien jaar. Ook Voka gaat van deze cijfers uit. Ik heb cijfers gelezen tussen de 12 en 15 miljoen euro. We hebben ons licht ook eens opgestoken bij de federale Administratie van het Kadaster, de Registratie en de Domeinen, AKRED, u genoegzaam bekend. De federale administratie spreekt op dit ogenblik voor de vervangingsinvesteringen over een vervangingsritme van 5 percent per jaar. Dat is nog veel lager. Als we dit zouden toepassen op de totale pot van 240 miljoen euro, dan komen we op een jaarlijkse kostprijs van 12 miljoen euro. Als we de 5 percent zouden toepassen op 150 miljoen euro, komen we op 7,5 miljoen euro per jaar.

Uw laatste vraag ging over Wallonië, waar de maatregel sinds 1 januari 2006 operationeel is. Daar komt men voor het eerste jaar blijkbaar uit op 5,5 miljoen euro. Ik denk dat de 15 miljoen die wij in onze berekening meenemen, zeer redelijk is en veeleer aan de voorzichtige dan aan de expansieve kant ligt.

De berekeningswijze van de compensatie zal het voorwerp uitmaken van een gesprek met de VVSG. Zoals ik al

in oktober 2005 heb meegedeeld, wil ik het volledige bedrag van de gemeentelijke en provinciale opcentiemen op de onroerende voorheffing op materieel en outillage compenseren. De bedoeling is dat de compensatie gemeente per gemeente wordt berekend. Ik denk niet aan een gemiddelde, al hebt u me op ideeën gebracht. Het gemiddelde is 1300, maar ik ken gemeenten met 700 opcentiemen. Dat zou een leuke oefening zijn geweest. Onze bedoeling is het principe van de zogenaamde ‘juste retour’ toe te passen, dus één op één, zoals we die vandaag ook gaan toepassen voor de Eliaheffing. We gaan 83 miljoen euro in 2008 compenseren, waarbij we uitgaan van de huidige verdeling met als basis 2006. Op basis van 2006 gaan we ook de bijkomende 25 miljoen euro verdelen. Voor de begroting moet u het ingeschreven bedrag met 30 percent verhogen om te weten wat de correctie is die u bij de begrotingswijziging 2008 mag doorvoeren in uw begroting.

We willen dus de ‘juste retour’ toepassen. Indien bijvoorbeeld op het grondgebied van een bepaalde gemeente geen enkel bedrijf van deze maatregel gebruik zou maken, zal voor die gemeente niet in een vergoeding worden voorzien. Omgekeerd, indien de vrijstelling in een andere gemeente voor meerdere percelen wordt toegekend, zal die gemeente voor het werkelijk geleden verlies gecompenseerd worden. Vanzelfsprekend zullen we met de federale administratie nogal wat afspraken moeten maken over de aanpassing en de programmatie die daarvoor noodzakelijk zal zijn. Daarom hebben we ook een schrijven gericht aan de administrateur-generaal van de Algemene administratie van de Patrimoniumdocumentatie, deel van de Federale Overheidsdienst Financiën, om dit probleem aan te kaarten en de berekening op te starten.

Voor de berekening van de compensatie en de evolutie in de tijd is er nog geen definitieve beslissing genomen. Ik denk dat er grosso modo een keuze mogelijk is uit twee systemen. Een eerste mogelijkheid is vast te klikken op het moment dat de vernieuwingsinvestering wordt gedaan en bijgevolg ook een herziening plaatsvindt van het KI. Daarbij zal in de toekomst telkens rekening worden gehouden met de gemeentelijke opcentiemen van het aanslagjaar waarin voor de eerste keer het nieuwe aangeschafte materieel en outillage wordt vrijgesteld. De compensatie evolueert dus nadien niet meer mee met de evolutie van de gemeentelijke en provinciale opcentiemen.

De tweede mogelijkheid zou zijn dat de compensatie wel jaarlijks mee evolueert met de evolutie van de gemeentelijke en provinciale opcentiemen. Men bepaalt dus het vrijgesteld kadastraal inkomen. Op basis daarvan wordt dan jaarlijks de compensatie berekend tegen de opcentiemen die van toepassing zijn in dat betrokken jaar. Hier evolueert de compensatie dus wel mee in de tijd.

Hoewel dit voor mij de twee meest logische werkwijzen zijn, probeert men in Wallonië nog een derde methode. Bij het bepalen van de vergoeding wordt enkel rekening gehouden met de opcentiemen zoals die werden vastgelegd voor het jaar 2004. Bijgevolg wordt er geen rekening meer gehouden met het verloop van de opcentiemen erna.

We moeten een keuze maken waarbij rekening wordt gehouden met twee cruciale elementen in dit dossier, enerzijds de technisch-administratieve verwerking, de opvolging en de uitvoerbaarheid door de administraties en anderzijds maximaal tegemoetkomen aan het principe van de compensatie op basis van de 'juste retour'. De keuze voor het tweede systeem lijkt de meest logische. Ik zal die keuze dan ook voorleggen aan de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten en de Vereniging van de Vlaamse Provincies.

De Vlaamse Regering heeft geen termijn voor de compensatie bepaald. Het is dus een recurrente compensatie. Op dit moment is er een beslissing genomen voor de eerste vijf jaar, zijnde 15 miljoen euro maal vijf, of 75 miljoen euro. Dat is het bedrag dat is vrijgesteld van het fiscaal pact. In 2013 kan er een evaluatie plaatsvinden. De Vlaamse Regering moet in 2013 beslissen of er een volgende schijf van vijf jaar in werking kan treden. Wat mij betreft, valt dat onder 'pacta sunt servanda'. De compensatie is gegeven en verworven als een bron van gemeentelijke fiscaliteit.

Wallonië heeft dezelfde hervormingen doorgevoerd als het Vlaamse Gewest. Sedert 2004 is in het Waalse Gewest het kadastraal inkomen van materieel en outillage bevroren op het niveau van 2002. Dat is de maatregel die Vlaanderen heeft genomen in 1997. In 2004 heeft het Waals Parlement twee decreten goedgekeurd waarbij aan ondernemingen stimuli kunnen worden toegekend in de vorm van tijdelijke vrijstellingen van onroerende voorheffing. Voor de onroerende voorheffing op materieel en outillage kan dus een vrijstelling gelden van maximaal zeven jaar. We hebben in de expansiesteun in een soortelijke regeling voorzien.

Op 3 februari 2005 keurde het Waals Parlement een maatregel goed waarbij vanaf 1 januari 2005 bijkomend nieuw materieel en outillage wordt vrijgesteld, als dit kadastraal inkomen de hoogte van het kadastraal inkomen op 1 januari 2005 overschrijdt. Als materieel en outillage wordt geplaatst op een perceel waar op dat ogenblik nog geen materieel en outillage stond, geldt een soortelijke regeling als in Vlaanderen, namelijk de volledige vrijstelling.

In januari 2006 werd het zogenaamde Marshallplan in Wallonië gevoerd. Alle investeringen in nieuw materieel en outillage die werden verricht in 2006, worden vanaf het aanslagjaar 2007 vrijgesteld van onroerende voorheffing. Met deze maatregel zit Wallonië twaalf maanden voor op Vlaanderen.

De voorzitter: De heer Van den Heuvel heeft het woord.

De heer Koen Van den Heuvel: Mijnheer de minister, ik dank u voor uw antwoord. U hebt een goed overzicht gegeven. U hebt de verschillende mogelijkheden genoemd. Ik ben het ermee eens dat er voor de tweede mogelijkheid wordt gekozen.

Het gaat hier niet alleen over het gemeentelijk aandeel, maar ook over het provinciaal aandeel. In de persmededeling staat dat er een overeenkomst wordt gesloten met de gemeenten. Zij krijgen een schuldvermindering en andere extraatjes. Zij moeten dan wel voldoen aan een aantal voorwaarden. Wordt ook met de provincies een dergelijke overeenkomst gesloten? Moet daar dan ook een engagement van de provincies tegenover staan?

Minister Dirk Van Mechelen: Niet zoals de zaken vandaag voorliggen. Er wordt gepraat met de VVP over de modaliteiten, maar daar stopt het ook.

De heer Koen Van den Heuvel: U bent dus strenger voor de gemeenten.

Minister Dirk Van Mechelen: U moet opletten wanneer u 'u' zegt. We zijn ook iets genereuzer voor de gemeenten, want zij krijgen de extra Eliagelden doorgestort. Voor 2008 is dat 25 miljoen euro en voor 2009 41,5 miljoen euro. In vergelijking met de originele Eliaheffing wordt er dus 75 percent gecompenseerd, terwijl die in 2010 normaal zou zijn teruggevallen naar 0 euro.

De voorzitter: De heer De Reuse heeft het woord.

De heer Herman De Reuse: Mijnheer de minister, ik meen dat het terecht is dat u de jaarlijkse aanpassing, als mogelijkheid van compensatie, zult onderhandelen met de VVSG. Anders zullen er scheefftrekkingen ontstaan die mijns inziens het gelijkberechtigingsprincipe in het gedrang kunnen brengen. Ik denk dat u, zelfs als u het anders zou doen, juridisch-technische problemen zou hebben. Ik denk dus dat de keuze voor het tweede voorstel zich opdringt.

De voorzitter: De heer Sannen heeft het woord.

De heer Ludo Sannen: De heer Van den Heuvel zei net dat de regering een heel pact onderhandeld heeft met schuldlastverlaging en het fiscaal pact. Minister Keulen heeft op 5 december 2007 op een actuele vraag geantwoord.

Maar ik heb nog een vraag om volledige duidelijkheid te krijgen. Aan de ene kant is er de tussenkomst voor de verlaging van de schuld van de gemeenten, aan de andere kant is er het lokaal fiscaal pact waar gemeenten vrij kunnen intreden. Zijn die twee met elkaar verbonden of niet?

Minister Dirk Van Mechelen: Wij gaan alleszins met één voorstel naar de VVSG. We gaan dat doen als een loyale partner die bereid is tot dialoog. Er was gisteren een voorbereidende interkabinettenwerkgroep waarbij men toch nogal wat nuances heeft doorgevoerd zodat het standpunt van de regering duidelijk is. Daarover gaan we nu onderhandelen, en daarna zullen we u het resultaat meedelen.

De heer Ludo Sannen: Dat begrijp ik wel. Minister Keulen stelde vorige week in de plenaire vergadering echter dat de 100 euro lastenverlaging losstaat van een en ander.

Minister Dirk Van Mechelen: Neen, neen. Het is één pakket. Als u de regeringsmededeling op internet leest, dan ziet u een opsomming van zes voorstellen die we indienen. Daar staat tegenover dat we het engagement van de gemeenten vragen. Daarover gaan we praten.

De heer Koen Van den Heuvel: Eerlijkheidshalve moet gezegd worden dat minister Keulen op 5 december een beetje mist gespuid heeft met zijn niet zo duidelijk antwoord. Niet over de 100 euro per inwoner, maar wel over de extraatjes van de Eliaheffing. Over de 25 miljoen euro en de 41,5 miljoen euro heeft minister Keulen gezegd dat die buiten het fiscaal pact vallen.

Minister Dirk Van Mechelen: Neen, die zitten erin.

De heer Koen Van den Heuvel: Minister Keulen heeft dat niet duidelijk geantwoord. Achteraf is dat door een mededeling rechtgezet.

Minister Dirk Van Mechelen: Zoals de heer Boutsen zegt: daarom hebben we een minister van Begroting.

De voorzitter: Het incident is gesloten.
